

מסורת הש"ס

שנים אוחזין פרק ראשון בבא מציעא

ג.

עין משפט
גר מצוה

(א) [לקמן ה.] (ב) לקמן ג.
(ג) [שנכנסו מהו.] (ד) ופי' תוס' [לקמן ה.] דיה ר' חייא (ט) עין תוס' שנועיות נר' דיה לחו.
(ו) מנחית ית. גיטין לא: בריק קו. שנועיות מת: [לקמן ג.] (ז) [לפלג ב.]. (ח) [שבת כח.] (ט) [פ"ג]. (י) פ"ד דלא דרי ביה למימר אלף דלא פני. (י"א) ג'יל תתא. (ל) [לקמן ה.] (מ) עי' עי' ביטת ביה תנאי בייק קו. דיה עי' עי'.

גליון הש"ס

גפ' אלף מחזורא. קראת חס' דיה ונחו וכו' כפלו ויחיה ויהי עטרי דלמא קמן עטריה אס' נן ארץ הכנעני שמיני מערקא ולמא מית' מידי עקב שנועיות דיה עטריה עין שנועיות דיה עטריה:

מופך רש"י

א"כ מזה הפסוקי רמאי. אי"כ לא ייה נשיל על האמת. [קמ"ז. ז'. חזקה אין אדם מצינו פניו בפני בעל חובו. כנסור אל הכל. ולכן כצ"ל הודאת המקנה אינו חמול על השאלה דהא כצ"ל נני נכנסתיה פ' גיטין (מ) א: אין להם משע פניו כפניו עשיר לו טובה. הלך היכא דכפר הכל פטור משטתיה. דאי לאו קושטא כהויה לא הוא חזי למכור ביה. היכי הוהיה מקנה נטולה כפי מית' מקנה דלא כפריה משום דאי אס' מעש פניו. [ב"ק י"ז.]

ואיכא למימר כוליה דמר. ועוד על כרחך או כוליה דמר או כוליה דמר לפילו הכי חולקין בלא שנועה: סבל דליכא דררא דמוגא. ועוד דליכא למימר דתרווייהו כצדי הגדי אגבהו: לא כ"ש. דחולקין בלא שנועה: וסוקף. אוחז: דר' יוסי. לקמן בהפסוק (דף י"ג.)

התם ודאי איכא רמאי. לך קנים ליה גס במה שהוא שלו כוליה אכל הכל אימור תרווייהו כצדי הגדי אגבהו: לזכא רמאי לכל מד כסוד קנים כי היכי דרורי. אכל

זוה ממתים זה אומר ממתים שלי וזה אומר ממתים שלי וקאמר מ"ק ותן לזה מנה ולזה מנה והשאר יחא מונח עד שיבא אליהו אמר ר' יוסי אי"כ מה הפסיד הרמאי ולמה יהיה קיבל את שלו אלף הכל יחא מונח ויפסיד הרמאי. וה"ג יחא מונח: הא נמי כשאר דמיל. דהתם על מנה השני הס דנין ואלו דנין על הטלית כולה: דהד מניינו הוא. ואין לומר יחולקו: סבל דליכא למימר דהד מניינו הוא. ואין לחבירו חלק בה לא כ"ש דלית ליה יחולקו: מאי פסידא איס' ליה. נמי שאין לו חלק בה אם תהא מונחת: דרורי. שאין לו חלק בה כשידיה מה יטול: מקח וממכר מאי איכא למימר. הא אוקימנא דקיבל דמית מתרווייהו ואי היה אמרינן היא הטלית היתה אלא שמונים אית ליה פסידא לרמאי ויהיה על האמת קודם שיפסיד: הסס היינו טעמא.

ואיכא למימר כולה לומר ואיכא למימר כולה לומר אמר סומכוס ממון המוטל בספק חולקין בלא שנועה הכא דליכא דררא דמוגא דאיכא למימר דתרווייהו הוא לא כ"ש אפילו תימא סומכוס שנועה זו מדרבנן הוא כדרבי יוחנן דאמר ר' יוחנן כ"ש שנועה זו תקנת חכמים היא שלא יהא כל אחד ואחד הולך ותוקף בטליתו של חבירו ואומר שלי הוא לימא מתניתין דלא כרבי יוסי דאי כרבי יוסי הא אמרי א"כ מה הפסיד רמאי אלא הכל יהא מונח עד שיבא אליהו וכן רבנן כיון דאמרי רבנן השאר יהא מונח עד שיבא אליהו הא נמי כשאר דמי דספיקא היה האי מאי אי אמרת בשלמא רבנן התם דודאי האי מנה דהד מנייניהו הוא אמרי רבנן יהא מונח עד שיבא אליהו הכא דאיכא למימר דתרווייהו הוא אמרי רבנן פלגי בשנועה אלא אי אמרת ר' יוסי היא השתא ומה התם דבודאי איכא מנה לומר ואיכא מנה לומר ר' יוסי והא מונח עד שיבא אליהו הכא דאיכא למימר דהד מנייניהו הוא לא כ"ש אפי' תימא ר' יוסי התם ודאי איכא רמאי כהא מי יומר דאיכא רמאי אימא תרווייהו בהדי הדדי אגבהו אי נמי התם קנים ליה רבי יוסי לרמאי כי היכי דרורי הכא מאי פסידא אית ליה דרורי תינח מציאה מקח וממכר מאי איכא למימר מלא מחזורתא כדשנינו מעיקרא בין לרבנן ובין לר' יוסי התם יגבי חנוני על פנקסו דקתני זה נשבע ונטול וזה נשבע ונטול מ"ש דלא אמרינן נפקיה לממונא מבעה"כ ויהא מונח עד שיבא אליהו דהא בודאי איכא רמאי אמרי התם היינו טעמא דאמר ליה חנוני לבעה"כ אנא שליחותא דירך קא עברינא מאי אית לי גבי שכיר אע"ג דקא משתבע ל' לא מהימן לי בשבועה את האמנותיה דלא אמרת לי כשהדי הב ליה ושכיר נמי א"ל לבעה"כ אנא עבדי עבידתא גבך מאי אית לי גבי חנוני אע"ג דמשתבע לי לא מהימן לי הלכך תרווייהו משתבעי ושקלי מבעל הבית: יתני רבי חייא ג' מנה לי בידך והלה אומר אין לך בידי כלום והעדים מעידיש אותו שיש לו חמשים זוז נותן לו חמשים זוז וישיבע על השאר שלא תהא הודאת פיו גדולה מהעדאת עדים מק"ו ותנא תונא שנים אוחזין בטלית זה אומר אני מצאתיה וכו' והא הכא כיון דתפיס אנן סהדי רמאי דתפיס האי רדיה הוא ומאי דתפיס האי רדיה הוא וקתני ישבע מאי שלא תהא הודאת פיו גדולה מהעדאת עדי' שלא תאמר הודאת פיו הוא רמאי רחמנא שנועה עליה כדרבה "דאמר רבה מפני מה אמרה תורה ימודה מקצת הטענה ישבע חוקה אין אדם מעזי פניו בפני והאי

אלא מחזורתא ברשנין מעיקרא.

וכל לומר "דלדר ניה ולג סני כטעמא דמפסיד הרמאי לנד דלא קנים ר' יוסי אלף היכא דליכא ודאי רמאי וזאת ליה פסידא אכל היכא דליכא רמאי וליכא פסידא לא קנים כדמשמע לישנא דא"כ מה הפסיד הרמאי מניה לשון אלף משמע דהדר לגמרי וכן בסמוך דפיך בין לרבנן בין לרבי יוסי נימא יהא מונח אף על גב דהתם לית ליה פסידא לרמאי:

גבי חנוני גמי יהא מונח.

דלמר (ויבמות דף קמ): נלקח מתמשה ואינו יודע מאיזה מהם לקח נתן לכא"ל לא ספיק אמאי נתן לכא"ל יהא מונח דהתם הוא ליה למכר ואיהו דלפסיד אנפשיה:

ולא אמרת יי הב גיה כשהדי.

מימה לימא ליה נעל הבית לתקוני שדרמך ולא לעוותי אע"ג דלא אטר ליה סז ליה כסדי דאמר ליה לו מעלמני להסיס על לב כדאמרין בפ' הכותב (בבבב דף פה). גבי אנומי דהוי נמקי ציה זוי בי חוואי ושהדיניה ציד (רנבא) ופרענהו ואמר להו סז לי שטרלא ואמרנו ליה הן סטרלאי נינחו ומסקי התם דלא שגא א"ל שקול שטרלא וסז להו זוי ולא שגא סז זוי ושקול שטרלא מייבי השליש משום דאמר ליה לתקוני שדרמך ולא לעוותי מ"ל דהתם כיון דהזכיר לקיחת השטר כאילו אומר עשה כמותו עיני שיבא השטר לך אכל הכא לא הויכר עדים כלל:

כפניי בה אמרה תורה בו' פיי.

יהא נאמן כמגו דאי צעו כיפר הכל או ינלף מהכל דלא נימא מגו בעלמא ומשני דאין זה מגו דאין אדם מעזי פניו לכפור הכל הואיל ומצירו מכיר נשקרו אכל נמקוס שיכול להעזי כגון צנוו ואמר מנה לאצין צדי והאכלתיו פרס נאמן כמגו דאי צעו כפר הכל כדאיתא פ"ג דכתובות (דף י"ז. וסו) וצפיק שנועה הידייני (שנועות דף מב.) וז"ל סופר הכל מנלך דפטור ואין לומר מטעם חזקה דאין אדם מעזי דהא אפי' נמקוס שיכול להעזי פטור כגון צנוו ואפילו מודה מקצת פטור התם מגו דאי צעו כפר הכל ואין לומר דלפינן מדאיטריך למכחב שעל אחד ממיינו שנועה ואי כופר הכל מייב מאי נפקא מינה מעד אחד הא בלאו הכי מייב דהא איטריך נמקוס שהוא אינו מובע כלום ואינו ככוליה

ד א מיי פיו ס' תוספתא
עוטין וטענין הלכה ז
כ טעמי עזי
ח כ מיי פטוי מלכות
מטא וליה הלכה ה
פנת עשין לו טעמי ח"מ
סי לא ספק א:
ג ג מיי פיו מהל' טעמי
ועשני הלכה י טעמי
עשין לה טעמי ח"מ סי
פה ספק ד:
ד מיי פיו ס' טעמי
פנת עשין סס טעמי
ח"מ סי פו ספק א:

רבינו הנגאל

ואסקי לשפעתיה אפי' תימא סומכוס שבעה זז דקתני במתני' מדרבנן דרא דאמר ר' יוחנן שבעה זז תקנת חכמים היא. סוגיא דשפעתיה כגמרא דרורי שזנח את הפדה סומכוס. תוב אמר לויטא מחני' דלא כ"ר יוסי דאמר בפ' הפסיד א"כ מה הפסיד הרמאי אלא הכל יהא מונח עד שיבא אליהו ויאמר לוי הם. שנועין אפי' תימא ר' יוסי התם ודאי איכא רמאי אבל הכא דלי' תרווייהו בהדי הדדי אגבהו וכי וואקשי תוב לר' יוסי ולרבנן הא דהני גבי חנוני על פנקסו שחזינו אמר נחתו והופיעו אמר לא לקחתי ושנועו שנינו נשבעין ונטולין כמבעה"כ וזה הכא ודאי איכא רמאי ולא אמרו הכל היא מונח עד שיבא אליהו. ודחוינן דהתם היינו טעמא משום דיכול פועל למימר אנא לך עבדי ופירתא הב לי אנאי מאי אית לי גבי חנוני. חנוני אמר ליה לבעה"כ אנא שליחותא עבדי וכי. תני ר' חייא מנה לי בידך והלה אומר אין לך בידי כלום והעדים מעידיש אותו חמשים זוז נותן לו חמשים זוזיב שבעה על השאר שלא תהא הודאת פיו גדולה מהעדאת עדים מק"ו. ותנא תנא. פירשוהו התנא כמשנתנו כשפעתיה דר' חייא דתני שנים אוחזין בטלית וכו'. [מאן] שלא תהא הודאת פיו גדולה מהעדאת עדים וכי אמרה תורה מודה מקצת הטענה ישבע שואר אפי' יאמר כי הוא זה. ודרשנין להו אשר יאמר כי הוא הוא שאתה טעונני וזה כלבד' יש לך אצלי זה כלבד' שנמצא מודה במקצת הלכך ישבע. הנה כהודאת פיו ככפעת שהוא קלה חייב שבעה העדאת עדים שהיא חמירה ממנה לא כ"ש שהיה חייב.